

Un artista disfressat de mestre de literatura

Que els llibres són pulmons, com la música, que la poesia existeix fora dels llibres

Foto: Craig Sunter

L'ambient que es respirava a casa meva sempre ha estat absolutament científic. El pare, catedràtic de matemàtiques, combinava les classes d'àlgebra i càlcul a la Universitat Politècnica de Catalunya amb les seves inesgotables investigacions en Teoria de Jocs que ell, com si fos un alquimista medieval, aplicava a la política. La mare, farmacèutica, regentava una farmàcia molt ben situada entre una escola i una llar d'avis als afores de la ciutat. La meva germana començava biologia marina, esventrava peixos i feia màsters a la quinta punyeta que consistien a passar dos mesos a mar obert investigant els peixos de la zona. Jo, pobra de mi, sempre havia dit que m'agradaven els animals, que estudiaria veterinària i que curaria tots els gossets i els gatets de Catalunya. Però a COU -sí, mirin, una ja té una edat- la professora de literatura catalana de l'escola ens va posar deures per Nadal: llegiu *Les dones i els dies* de Gabriel Ferrater i el *Domini màgic* de Joan Vinyoli. El traspals va estar servit.

Tornant de les vacances vaig canviar d'opció, de la B (biosanitària) a la D (lletres pures). Volia estudiar filologia catalana a la universitat. Canviava la bata blanca i la sang pel paper blanc i la tinta. El camí no va ser fàcil. Vaig haver de recuperar avaluacions de classes a les quals no havia assistit. Vaig haver de batallar a casa, com si la meva transformació quant a interessos laborals i vitals fos vista com la decisió d'entrar en una mena d'antre de perversió. Et moriràs de gana. Les lletres són un *hobby*. Escriu el dietari, com fas des de petita, però pels estudis... Serveixes per estudiar ciències. No veus que això que vols fer només és política? Bla, bla, bla, com els filòsofs.

L'arribada a la Universitat Autònoma de Barcelona, a Bellaterra, em va representar un xoc. De l'escola de l'Opus al campus llibertí. De les senyoretes inflexibles amb cilicis escanyant-los les cames als professors enginyosos, apassionats i delirants. Vaig començar a tastar la llibertat. Anava a l'Autònoma en el Ford Fiesta de color salmó descolorit de la mare, amb només quatre marxes i un estat de congelació matinal diari. Els professors de literatura del departament eren un festival. Admirava la seva capacitat de generar discurs, debat i connexions. Un d'ells, expert en el segle XIX, va representar la meua entrada en el món adult (en una nena com jo, que no havia tingut adolescència, tot anava més a poc a poc). Aquell professor explicava la poètica de Jacint Verdaguer i se la creia. Llegia el Cant de Gentil del *Canigó* i s'emocionava. Ens feia veure pel·lícules com *Dead Man* o *Breaking the Waves* i les comentava durant hores i hores encadenant les imatges amb els conceptes romàntics exposats a classe. Sonava Tom Waits i tots reteníem la respiració.

Ell arribava a l'aula amb una Voll Damm i fumava Chesterfield. Ell em va ensenyar a llegir, vers per vers, paraula per paraula. I a donar sentit a tot. Amb ell vaig aprendre a escriure i a viure al mateix temps, entenent que tots dos verbs són, al capdavant, sinònims. Després de les seves classes em sentia més intel·ligent, no tant per haver après dades noves (això es troba fàcilment a la bibliografia) sinó per aprendre a pensar i a relacionar tot allò que llegia amb el món que cada vegada m'era menys afí. De l'anècdota particular al significat absolut, com en els poemes de Verdaguer. Aquest professor era energia, passió i cultura. El sentit de l'humor era la seva vaselina, ell ho sabia i feia de mag de la paraula. Tenia un circuit obert i un lèxic acabalat. Escrivia amb retolador de punta fina blava i feia una lletra petita i decimonònica. Aquest mestre, segurament, és encara el motor de la meua escriptura, de les meves novel·les, de les meves crítiques literàries, dels meus articles a la premsa. Amb ell vaig entendre que el dietari és insuficient per volar. Que l'amor a l'art és exactament això: amor a l'art. I, sobretot, que els llibres són pulmons, com la música, que la poesia existeix fora dels llibres i que els ulls blaus de la literatura són un dels més sensibles en aquest món de merda. En definitiva, en Pep Paré em va apropar a la literatura des d'un mètode de treball científic potent, vigent i seriós. Amor, amor, on me pujares?

* Amb la intenció de contribuir a recuperar la literatura als centres d'ensenyament secundari i de revalorar la figura del professor que ensenya a llegir, escriure i pensar a través dels llibres d'ara i d'abans, el Col·lectiu Pere Quart ha començat una recollida de textos de diversos escriptors. Punt de partida: evocar-hi la persona, el moment o les circumstàncies que els van fer estimar l'escriptura, la creació i el món de la cultura.

Davant del constant menyspreu pel treball literari en l'organització de l'ensenyament tecnicista i destructor de l'esperit crític que ara es fomenta i publicita, considerem que urgeix reivindicar la reflexió que aporten les obres dels autors i dels savis que ens han precedit. Perquè l'ensenyament ha de formar ciutadans que vulguin canviar el món, no pas adaptar-s'hi ni rendir-s'hi. I perquè, si s'ha de construir un nou país, el volem més culte, lliure, ric, desvetllat i feliç.